

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji

BMP.0790.5.1.2026

Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na wystąpienie Pana Rzecznika z 19 stycznia 2026 r.¹ w sprawie zmiany art. 88a ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Odnosząc się do przekazanej przez Pana Rzecznika oceny trybu procedowania zmiany art. 88a ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej², w pierwszej kolejności należy wskazać, że przedmiotowa zmiana została wprowadzona³ do ww. ustawy w ramach poprawki poselskiej. Wskazany tryb zmian procedowanych przez Sejm RP projektów aktów prawnych nie powinien budzić wątpliwości natury prawnej, jako w pełni dopuszczalny w ramach procedury ustawodawczej. Chciałbym przy tym podkreślić, że zmiana została poddana stosownej analizie merytorycznej, a Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA) w pełni podzielało zasadność jej przyjęcia, w związku z czym poprawka uzyskała pozytywną rekomendację Rządu RP.

W kontekście podnoszonych przez Pana Rzecznika obaw o obniżenie standardu ochrony małoletnich cudzoziemców bez opieki poprzez wprowadzenie omawianej zmiany przepisów prawa, uprzejmie informuję, że zmiana ta nie prowadzi do rezygnacji z ochrony praw dziecka. Przeciwnie, została ona wprowadzona w odpowiedzi na stwierdzone przez Straż Graniczną nadużycia oraz trudności napotymane przez ww. formację w zakresie zabezpieczenia najlepszego interesu małoletnich cudzoziemców bez opieki na gruncie obowiązujących przepisów prawa, w oparciu o dostępne instytucje systemu pieczy zastępczej.

Obowiązujący dotychczas stan prawny, odnoszący się do detencji małoletnich cudzoziemców, charakteryzował się rozbieżnością w zakresie dopuszczalności

¹ Sygn. ZPM.543.13.2026.KM

² Dz. U. z 2025 r. poz. 223, z późn. zm., dalej: „ustawa o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP”.

³ Na mocy ustawy z dnia 21 listopada 2025 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1794)

jej stosowania. Detencja cudzoziemców – w tym detencja małoletnich cudzoziemców – jest równolegle normowana w dwóch ustawach, tj. w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach⁴ (zasadnicza regulacja – *lex generalis*) oraz ustawie o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP (tylko cudzoziemcy, którzy ubiegają się o udzielenie ochrony międzynarodowej – *lex specialis*). Artykuł 397 ust. 3 ustawy o cudzoziemcach w brzmieniu: *W strzeżonym ośrodku może być umieszczony małoletni cudzoziemiec przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki, który ukończył 15. rok życia, od początku swojego obowiązywania (tj. od 1 maja 2014 r.) dopuszczał detencję powyżej 15. roku życia.* Natomiast art. 62 ust. 1 i 2 oraz art. 88a ust. 3 pkt 3 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP w poprzednim brzmieniu nie pozwalały na detencję małoletniego bez opieki, który jest stroną postępowania o udzielenie ochrony międzynarodowej.

W związku z powyższym rozróżnieniem sytuacji małoletnich bez opieki (według kryterium złożenia wniosku o ochronę międzynarodową), Straż Graniczna wskazywała na występowanie nadużyć, polegających na wszczynaniu postępowania w sprawie ochrony międzynarodowej przez małoletnich bez opieki, umieszczonych w strzeżonych ośrodkach, wyłącznie w celu zwolnienia ich z danej placówki. Następnie, wskazani cudzoziemcy, w zdecydowanej większości, w ciągu kilku dni oddalali się również z placówek opiekuńczo-wychowawczych, w których byli umieszczani po zwolnieniu ze strzeżonego ośrodka. W opinii resortu spraw wewnętrznych i administracji dopuszczanie do sytuacji, w których dziecko opuszcza placówkę otwartą, pozostając narażonym choćby na zagrożenia wynikające z procederu handlu ludźmi i wykorzystania, a ustalenie jego dalszych losów często nie jest możliwe, nie powinno być postrzegane jako pełna i skuteczna realizacja jego najlepszego interesu. Mając powyższe na uwadze Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji uznaje przedmiotową zmianę przepisów prawa i zrównanie obu ww. regulacji za zasadne. W tym miejscu pragnę jednocześnie zapewnić, że w podejmowanych przez resort spraw wewnętrznych i administracji działaniach legislacyjnych, a także w działaniach operacyjnych i procedurach realizowanych przez służby podległe Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji, zasada dobra dziecka oraz poszanowania jego praw pozostają wartościami nadrzędnymi.

W kontekście powyższego, należy również zauważyć, że możliwość umieszczenia małoletniego bez opieki w strzeżonym ośrodku ma charakter wyjątkowy, czasowy i podlega indywidualnej ocenie. Celem regulacji jest zapewnienie bezpieczeństwa małoletnim, w sytuacjach gdy inne placówki nie zapewniają realnej ochrony przed zaginięciem czy potencjalnym ryzykiem wykorzystania ww. sytuacji (oddalenia się małoletniego) przez osoby trzecie.

⁴ Dz. U. z 2025 r. poz. 1079, z późn. zm.

Jednocześnie nadmieniam, że po nowelizacji ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP, we wszystkich przypadkach detencji małoletniego bez opieki, zastosowanie znajduje norma określona w art. 397 ust. 2 ustawy o cudzoziemcach, zgodnie z którą sąd, rozpatrując wniosek o umieszczenie w strzeżonym ośrodku małoletniego cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki, kierując się jego dobrem, uwzględnia w szczególności:

- 1) stopień rozwoju fizycznego i psychicznego małoletniego cudzoziemca;
- 2) cechy osobowości małoletniego cudzoziemca;
- 3) okoliczności zatrzymania małoletniego cudzoziemca;
- 4) warunki osobiste przemawiające za umieszczeniem małoletniego cudzoziemca w strzeżonym ośrodku.

Przedstawiając powyższe pragnę jednocześnie zapewnić, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji dostrzega potrzebę wzmocnienia gwarancji wykonawczych, w tym kontroli sądowej, opieki psychologicznej oraz rozwoju alternatywnych form opieki pozadetencyjnej i będzie w dalszym ciągu prowadził działania zmierzające do odpowiedniego, wyważonego stosowania dopuszczalnych prawem środków odnoszących się do małoletnich cudzoziemców bez opieki.

Z poważaniem

z up. Czesław Mroczek

Sekretarz Stanu

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/